

Motion till riksdagen 2023/24:1061

av **Aylin Nouri (S)**

Mental hälsa och flickors utbildning i det svenska biståndet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mental hälsa i relation till flickors rätt till utbildning behöver större uppmärksamhet och prioritet i det framtida biståndet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barns rätt till utbildning är en mänsklig rättighet. Tyvärr är det en rättighet som inte uppfylls för hundratals miljoner barn runt om i världen. Totalt är 258 miljoner barn utan skolgång. Att hindra barn från att gå i skolan är ett effektivt sätt att beslagta dem på friheten att använda sina politiska, civila och ekonomiska rättigheter. Dessutom får bristen på skolundervisning långtgående konsekvenser för hela världssamfundet.

Barns rätt till god hälsa är också en mänsklig rättighet. Även detta är en rättighet som inte uppfylls för hundratals miljoner barn runt om i världen. Mental hälsa har en direkt koppling till en individs förmåga att koncentrera sig, lära sig och prestera i skolan. Om flickor lider av mentala hälsoproblem kan det negativt påverka deras utbildning och deras möjlighet att bygga en bättre framtid. Sverige kan spela en viktig roll i detta sammanhang i ett globalt perspektiv.

Risker för mental hälsa

Dessvärre finns det stora risker för flickors mentala hälsa och rätt till utbildning när de kommer in i puberteten. När flickor får sin menstruation innebär det risker för deras psykiska välbefinnande. En ung flickas första mens kan utlösa flera kränkningar av mänskliga rättigheter, inklusive barnäktenskap, sexuellt våld, oönskad tonårsgraviditet och avbrott i eller avslutande av deras utbildning.

Barnäktenskap drabbar flickor hårt och påverkar deras psykiska och fysiska hälsa under resten av livet. Den fysiska hälsan hos unga flickor i ett barnäktenskap står inför flera hot. Ofta blir de utsatta för våld i hemmet och förlorar sin möjlighet att föra sin egen talan. Det påverkar dels deras mentala hälsa, dels deras möjligheter att fortsätta sina studier.

Kvinnlig könsstympning kan påverka flickors och unga kvinnors psykiska hälsa långt efter ingreppet och in i vuxenlivet. Flickor och kvinnor som utsatts för kvinnlig könsstympning visar ofta tecken på psykologiskt trauma: ångest, depression, post-traumatisk stress och andra humörsjukdomar. Jämfört med män, drabbas kvinnor i alla åldrar oproportionerligt hårt av nödsituationer och alla former av könsbaserat våld förvärras i dessa sammanhang. Detta påverkar även deras skolgång och kan leda till avbrott i eller avslutande av deras utbildning.

Biståndet

Många flickor lider i tysthet på grund av stigma kring mental hälsa i deras samhällen. Genom att inkludera mental hälsa i biståndsprojekt kan vi arbeta för att bryta ned dessa kulturella hinder och öka medvetenheten om vikten av mental hälsa. Det bidrar till att minska stigmat kring mentala hälsoproblem.

Att integrera mental hälsa i utbildningsbiståndet är en del av en holistisk strategi för att förbättra livskvaliteten för flickor och kvinnor. Välbefinnande handlar inte enbart om fysisk hälsa, utan även om mentalt och känslomässigt välbefinnande. Det kommer att gynna deras utbildning men också deras övergripande välbefinnande. Flickor och kvinnor som mår bra mentalt har större chans att vara produktiva och delaktiga samhällsmedlemmar.

Att investera i flickors mentala hälsa har långsiktiga effekter på samhällen och ekonomier. När flickor får rätt stöd för sin mentala hälsa utvecklar de sina färdigheter och potential, genom att kunna fokusera på sin utbildning. En ökad utbildningsnivå bland flickor ökar deras arbetskraftsdelaktighet och konkurrenskraft på arbetsmarknaden, vilket i sin tur kan driva ekonomisk tillväxt genom att tillföra utbildad arbetskraft till ekonomin. Utbildning fungerar också som ett kraftfullt medel för att bryta ned könsbaserade ojämlikheter och traditionella normer som kan begränsa flickors och kvinnors egenmakt. Dessutom ökar utbildning och mental hälsa möjligheterna till ekonomisk egenmakt. När kvinnor är utbildade och har god mental hälsa, är de mer benägna att hitta och behålla arbete, starta egna företag och ta kontroll över sina ekonomiska resurser.

Regeringen har konstaterat att psykisk ohälsa är ett globalt ökande problem och att portföljens sammansättning inom utbildning och forskning behöver justeras. Men ingen koppling har gjorts mellan dem. Att fokusera på en integrerad strategi som kopplar samman mental hälsa och utbildning inom biståndet är ett effektivt sätt att adressera de globala utmaningarna med psykisk ohälsa samtidigt som man främjar rättvisa utbildningsmöjligheter. Genom att rikta bistånd mot mental hälsa för kvinnor och flickor kan regeringen aktivt bidra till att överbrygga könsbaserade klyftor och främja en mer jämställd och rättvis samhällsutveckling, i linje med de deklarerade målen för biståndet.

Aylin Nouri (S)